

Nr 237

Av fru Wallentheim m. fl., *angående familjebostadsbidrag efter hemskillnad.*

(Lika lydande med motion nr 335 i Andra kammaren)

Familj med minst ett minderårigt barn och med en beskattningsbar inkomst av viss högsta storlek åtnjuter — under förutsättning att den bebor en lägenhet av viss standard — familjebostadsbidrag med belopp som varierar med hänsyn till inkomst, barnantal och bosättningsort (SFS 358/57, ändr. 185/60). Bidraget utgår från och med kalendermånaden näst efter den under vilken villkoren om barnantal och bostadsstandard blivit uppfyllda, dock icke längre tid tillbaka än två kvartal före det kvartal under vilken ansökan om bidrag inkom till det kommunala förmedlingsorganet. Till grund för inkomstprövningen skall läggas familjeförsörjarens beskattningsbara inkomst enligt förordningen om statlig inkomstskatt vid den senaste taxering varom uppgift är tillgänglig vid prövning av ansökningen. Enligt bostadsstyrelsens anvisningar till familjebostadsbidragskungörelsen får icke inkomstprövning på grundval av ett visst års taxering läggas till grund för retroaktivt bidrag för någon del av närmast föregående år.

Vid inkomstprövningen sker sammanläggning av den beskattningsbara inkomsten för makar (och personer som lever tillsammans under äktenskapsliknande förhållanden) enligt allmänna beskattningsregler. Enligt bostadsstyrelsens nämnda anvisningar skall emellertid vid upplösning av äktenskap genom dödsfall eller äktenskapsskillnad ny ansökan om familjebostadsbidrag bedömas på grundval av enbart familjeförsörjarens egen beskattningsbara inkomst. Är denna ej taxerad, räknas således inkomsten till 0.

För en kvinna, särskilt om hon tidigare inte haft yrkesarbete, innebär en hemskillnad eller faktisk separation lika väl som en äktenskapsupplösning genom dödsfall eller skilsmässa oftast en betydande sänkning av inkomstnivån. Om familjen tidigare haft för hög inkomst för att kunna erhålla familjebostadsbidrag, hamnar hon nu i många fall under inkomstgränsen och blir därmed, om hon har minderåriga barn under sin vårdnad, i princip berättigad till sådant bidrag. I motsats till änkor och genom s. k. snabb-skilsmässa frånskilda, som gynnas av förutnämnda särregel — liksom även i olikhet med sådana familjeförsörjare som från början är berättigade till bidrag — kan emellertid den hemschilda eller genom separation ensamblivna

kvinnan i nämnda fall icke omedelbart påräkna detta stöd. Inträffar hemskillnaden eller separationen under förra delen av ett kalenderår, kan sålunda bidrag beviljas först sedan resultatet av följande års taxering föreligger (maj—juni), varvid visserligen bidraget kan utgå retroaktivt från årsskiftet. Om hemskillnaden eller separationen äger rum under senare delen av ett kalenderår och alltså icke upphäver samtaxeringen för året, blir vederbörande inte berättigad till bidrag förrän tidigast från början av året näst efter det följande, alltså efter en »karenstid» av 1—1½ år, om man utgår från den tidpunkt då första utbetalningen kan ske upp till 2 år, såvida ej äktenskapsupplösning dessförinnan kommit till stånd.

Enligt vår mening borde bidragsbestämmelserna utformas så att bidrag, i de fall villkoren i övrigt är uppfyllda, under hemskillnadstiden kan utgå för familj som består av hemskild make och barn, utan hinder av att makarnas sammanlagda inkomst är för hög. Man torde kunna räkna med att kommunerna skulle vara villiga att bevilja sådana familjer bidrag under förutsättning att ersättning av statsmedel för de utbetalade bidragsbeloppen kunde lämnas retroaktivt för två år i de fall makarna under denna tid blivit särtaxerade.

Åberopande det ovan anförda hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta att i kungörelsen 1957: 358 om familjebostadsbidrag införs en bestämmelse som medger kommun rätt att, utan hinder av att två hemskilda makars sammanlagda beskattningsbara inkomst är för hög för bidrag, retroaktivt för en tid av högst två år, räknad från tidpunkten för hemskillnadsdomen eller separationen, erhålla ersättning av statsmedel för bidrag som beviljats och utbetalats till den av makarna som har vårdnaden om barnen under förutsättning att 1) bidragssökandens egen beskattningsbara inkomst icke varit för hög och villkoren för bidrag i övrigt varit uppfyllda och 2) att makarna före utgången av de nämnda två åren blivit särtaxerade.

Stockholm den 24 januari 1961

Annie Wallentheim

Lisa Mattson

Dagmar Ranmark

Lars Fagerström

Rikard Svensson